

lemmer skulle forpligte sig til Love og Forskrifter, som de rimeligvis ikke kende. Dette styrker det løse Forhold i Henseende til Aflæggelsen af Løfter, som desværre er til Stede, jeg vil der slutte mig til det ærede Medlem fra Vinderup (Svendsen) og sige: en Understregen af Folkekirken lutherske Natur og Præg ønsker jeg sat paa det Sted. Det vide Folk hvad er, og jeg tror — det vil jeg gerne have ført frem i denne Forbindelse —, at skulle vi glæde den menige danske Befolkning med en Reform af denne Art, maa vi ikke glemme at understrege det lutherske. Det er ikke alene paa Papiret, vor Folkekirke er evangelisk-luthersk, men hele vort Folks religiøse Tankegang og Liv er præget af Luthers aandelige Størværk. Det vil jeg nødig se udslettet. Og jeg vil føje til, skønt det egentlig ikke vedkommer Sagen, at naar den nordiske Kultur, det nordiske Folkeliv og Menighedsliv er saa sundt, som det forholdsvis er, sammenlignet med de katholske Landes, skyldes det menneskeligt set ingen i højere Grad end Morten Luther og hans aandelige Størværk. Men naar dette er hævdet, vilde jeg gerne føje til, at inden for den Ramme maa vi søge at gøre vor Folkekirke saa lys og rummelig og frisindet som muligt, om det i nogen Maade skal lykkes at gøre den til et Bedehus for hele Folket, som Herren sagde, at det var Tanken med hans Folks Guds-hus. En Folkekirke maa have sin Organisation og sine Myndigheder, det følger af sig selv, men naar denne Kirke, saa vidt det er gør ligt, bliver et Bedehus for hele Folket, ja saa er det godt.

Det var denne Bemærkning, jeg knyttede til selve Forslaget, men saa vilde jeg i nogle faa Minutter fremsætte de Tanker, jeg omtalte før. Den ene er den, at det har gjort mig ondt, at fra det Øjeblik, da det rygtedes i Landet, at vi stod i Færd med at vedtage et lille frisindet Fremskridt i vor Folkekirke, fra det Øjeblik, da der var Udsigt til, at Menigmand maatte faa en lille Haand med i Styrelsen af den Kirke, han bærer økonomisk, blev det baade hist og her sagt, at med denne Rettighed blev Signalet givet til en Slags Forfølgelse af den virkelige Kristendom i Landet. Dette røber en saa dyb Mistro til vort fredelige Folks Sind over for aandelige Ting, at jeg undrer mig over, at det er kommet frem. Det har jeg gerne villet nedlægge Indsigelse imod her i det danske Folketing. Hvor har ikke vort Folk taget gæstfrit mod den høje Gæst lige fra Ansgars Dage indtil nu! Ansgar søgte jo for-

gæves Martyrdøden hos os, men kunde ikke finde den. Der er slet intet Blod flydt. Den Smule Forfølgelse, der har været Tale om i vort Folk, med dets store Ærbødighed for aandelige Ting, er altid udgaaet fra Øvrigheden i den lutherske Tid, lige fra Forfølgelsen mod Niels Hemmingsen i Frederik den 2dens Dage og til Forfølgelsen mod de stærke Jyder og deres gude-lige Forsamlinger i Frederik den 6tes. Menigmand har aldrig rejst Storm mod en alvorlig Præst. Han har ydet den højbaarne Gæst, Hæderspladsen i vort Folkehus og vil gøre det i kommende Tider, det er jeg vis paa. Jeg har ikke noget imod Indre Mission, hvorfra de Røster jo særlig ere komne. Tværtimod, jeg staar i venligt Forhold til den i min egen Kreds og har mange Venner blandt dens Tilhængere. Men det er et Udslag af, at Dagene have været næsten for gode for den, at tale om en lidende Menighed i Danmark. Hvor har man ikke faaet Begreberne endevendte, inden man kan sige det! Paa Højsædet har den fremmede Gæst siddet i Aarhundreder, og er den kristne Menighed tro mod sin Herre, der ikke er kommen for at herske, men for at tjene, vil han blive siddende paa Højsædet i det danske Folkehus. Det er jeg vis paa. I dette Stykke er jeg vis paa, at selv de radikaleste i denne Forsamling ville give deres Tilslutning.

Jeg er ikke helt vis paa det, naar jeg nu kommer til den anden Tanke, men det faar være derved, jeg maa synge med mit eget Næb. Jeg vil da sige, at har Folket ydet den højbaarne Gæst godt Husrum og sat ham paa Højsædet, saa har han til Gengæld givet vort Folk noget. Dette vil jeg gerne have Lov til at understrege. Jeg vil nødig se en Kløft — den er maaske begyndt — mellem de store Mængder i vort Folk og den levende Kristendom. Hvorfor? Fordi det er sikkert og vist — det viser al Historie og al Erfaring ogsaa i Nutiden — at alle andre Aandsmagter ere egentlig saa aristokratiske af Natur og efter Anlæg, at de ikke kunne komme hele det store menige Folk i fuld og dyb Forstand til gode. Athene er fornem, hun skænker kun sine Gaver til de faa udkaarne, der have Evne og Tid til at dyrke Videnskaben. Videnskaben er aristokratisk, og det gælder vel egentlig al Aandskultur uden for Kristendommen. Jeg taler ikke om Kristendommens Betydning for den enkelte ved, at den retleder ham i de evige Spørgsmaal. Men jeg taler om Kristendommens demokratiske Natur, dens Evne til at befrugte og overrisle hele Folke-